Latvijas Vēstnesis
LATVIJAS REPUBLIKAS OFICIĀLAIS IZDEVUMS

Laidiens: 05.11.2002., Nr. 160

Iesniegums

Par parlamentārās izmeklēšanas komisijas galaziņojumu

Saeimas dok. Nr.5197

Saeimas Prezidijam

Parlamentārā izmeklēšanas komisija "Latvijas kuģniecības" un citu stratēģiski svarīgu objektu privatizācijas jautājumā iesniedz komisijas sagatavoto Galaziņojumu par komisijas veikto darbu un, pamatojoties uz Saeimas Kārtības ruļļa 51. pantu un 117. pantu, lūdz to iekļaut Saeimas 31. oktobra sēdes darba kārtībā.

Parlamentārās izmeklēšanas komisijas

a/s "Latvijas kuģniecība" un citu

stratēģiski svarīgu objektu privatizācijas

2002. gada 30. oktobrī jautājumā priekšsēdētājs *G.Krasts*

Latvijas Republikas 7. Saeimas Parlamentārās izmeklēšanas komisijas a/s "Latvijas kuģniecība" un citu stratēģiski svarīgu objektu privatizācijas jautājumā

Galaziņojums par komisijas veikto darbu

Vispārīgas ziņas par komisijas darbu

Latvijas Republikas 7. Saeima 1999. gada 4. novembra sēdē pieņēma lēmumu izveidot parlamentārās izmeklēšanas komisiju a/s "Latvijas kuģniecība" un citu stratēģiski svarīgu objektu privatizācijas jautājumā.

Komisija tika izveidota pēc frakciju pārstāvniecības principa (no katras frakcijas 2 deputāti).

Komisijas sastāvs vairākkārt ir mainījies. Komisijā pašlaik strādā šādi deputāti: Egils Baldzēns, Aleksandrs Bartaševičs, Ivars Godmanis, Arnis Kalniņš, Guntars Krasts, Modris Lujāns, Anna Seile, Aivars Tiesnesis, Māris Vītols, Imants Stirāns, Ingrīda Ūdre.

1999. gada 11. novembra komisijas sēdē par komisijas priekšsēdētāju tika ievēlēts Atis Slakteris, par komisijas priekšsēdētāja biedri – Anna Seile, par komisijas sekretāru – Modris Lujāns.

Sakarā ar to, ka deputāta mandātu nolika līdzšinējais komisijas priekšsēdētājs A.Slakteris, 2000. gada 18. maija komisijas sēdē par komisijas priekšsēdētāju tika ievēlēta Aija Poča.

Sakarā ar to, ka deputāta mandātu nolika līdzšinējā komisijas priekšsēdētāja A.Poča, 2001. gada 4. aprīlī par komisijas priekšsēdētāju tika ievēlēts Imants Burvis.

2002. gada 17. jūnijā par komisijas priekšsēdētāju tika ievēlēts Guntars Krasts.

Komisija par savas darbības mērķi izvirzījusi noteiktu stratēģiski svarīgu objektu privatizācijas procesa izpēti, privatizācijas procesa likumības, privatizācijas procesa efektivitātes izpēti, un likumdošanas iniciēšanu, kas būtiski novērstu konstatētos trūkumus privatizācijas procesā un nepilnības ar privatizācijas jautājumiem saistītajā likumdošanā.

Jau savas darbības sākumā komisija publiski vērsās pie deputātiem un sabiedrības ar aicinājumu sniegt informāciju par iespējamām nelikumībām privatizācijas procesā un iesniegt komisijai konkrētus dokumentus, kas apstiprina faktus par iespējamām nelikumībām privatizācijas procesā.

Komisijas darbības laikā ir notikušas 142 komisijas sēdes.

Pirmais no objektiem, ar kura privatizācijas izpēti komisija sāka darbu, bija PVAS "Latvijas kuģniecība". Izvērtējusi uzņēmuma privatizācijas procesa gaitu, komisija 2000. gada 7. februārī sagatavoja un iesniedza Saeimas Prezidijam informāciju par komisijas veikto darbu PVAS "Latvijas kuģniecība" privatizācijas jautājumā.

2000. gada 8. jūnijā komisija iesniedza Saeimai informāciju par komisijas veikto darbu VAS "Dauteks" (a/s "Tolaram Fibers") privatizācijas jautājumā.

2001. gada 20. jūnijā komisija iesniedza Saeimai informāciju par komisijas veikto darbu, kurā ir trīs daļas: — par komisijas veikto darbu PVAS "Latvijas kuģniecība" privatizācijas jautājumā pēc 07.02.2000, — par v/u sanatorijas "Ķemeri" privatizāciju, — citi jautājumi, kuri izskatīti vai tiek skatīti komisijā.

2002. gada 19. martā komisija iesniedza Saeimai informāciju par komisijas veikto darbu valsts uzņēmuma sanatorijas "Ķemeri" privatizācijas jautājumā.

Gatavojot galaziņojumu, komisija vēl izstrādājusi pārskatu "Par komisijas veikto darbu PVAS "Latvijas kuģniecība" privatizācijas jautājumā pēc 20.06.2001" un "Pārskatu par komisijas veikto darbu".

Laika posmā līdz 28.10.2002. komisija ir strādājusi ar šādiem jautājumiem:

— Par PVAS "Latvijas kuģniecība" privatizāciju;

— Par VAS "Dauteks" (a/s "Tolaram Fibers") privatizāciju;

— Par v/u sanatorijas "Ķemeri" privatizāciju;

— Par Bulduru dārzkopības vidusskolas privatizāciju;

— Par v/u "Kūrortoloģija" valdījumā esošo ārstniecisko minerālūdeņu akciju kontrolpaketes pārdošanas lietderīgumu;

— Par privatizācijas procesā pensiju fondam nodoto kapitāla daļu pārvaldīšanu;

— Par speciālās institūcijas izveidošanu uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību) maksātnespējas procesa uzraudzīšanai;

— Par viesnīcas "Rīga" privatizāciju;

— Par Privatizācijas aģentūras likvidāciju;

— Par Privatizācijas aģentūras ieņēmumiem;

— Par maksāšanas līdzekļu maiņu privatizētajos (privatizējamos) uzņēmumos;

— Par pirkuma – pārdevuma līgumu starp Privatizācijas aģentūru, PVAS "Latvijas gāze", Gazprom, *Ruhrgas Aktiengesellschaft un PreussenElctra Aktiengesellschaft* un par a/s "Latvijas gāze" valsts kapitāla daļu iespējamo privatizāciju;

— Par SIA "Lattelekom" valsts kapitāla daļu iespējamo privatizāciju un par Ģenerālprokuratūras informāciju par lēmumu par atteikšanos ierosināt krimināllietu, izvērtējot no Parlamentārās izmeklēšanas komisijas saņemtos materiālus par LR un "Tilts Communication" līguma izpildes un SIA "Lattelekom" tarifu politikas analīzi, kā arī prokuratūrā veiktās pārbaudes rezultātā;

— Par maksātnespējīgo uzņēmumu darbinieku prasījumu apmierināšanu.

Komisija veica arī privatizācijas procesa uzraudzības funkciju, izskatot jautājumus, kas saistīti ar privatizācijas procesu un sekojot līdzi vairāku objektu privatizācijas procesam, uzklausot atbildīgās amatpersonas:

— Par "Latvenergo" pārstrukturēšanas un privatizācijas nosacījumu projektiem;

— Par a/s "Latvijas Krājbanka" valsts kapitāla daļas privatizācijas procesu;

— Par privatizācijas sertifikātu piešķiršanu un izmantošanu;

— Par stratēģiju, kā Privatizācijas aģentūra plānojusi atsavināt valstij piederošās kapitāla daļas uzņēmējsabiedrībās un par plānoto rīcību ar Privatizācijas aģentūras valdījumā esošajiem valsts uzņēmumiem un valsts statūtsabiedrībām, kuriem uz šo brīdi nav apstiprināti privatizācijas noteikumi;

— Par valsts īpašuma transformāciju sakarā ar Rīgas brīvostas nodibināšanu un ostas struktūras reorganizāciju.

Komisijas secinājumi un priekšlikumi

I. Par PVAS "Latvijas kuģniecība" privatizāciju

1. Komisija konstatēja, ka PVAS "Latvijas kuģniecība" privatizācijas mērķtiecīgu veikšanu kavēja šādi apstākļi:

— Ministru kabinetā pieņemtā kuģošanas politikas koncepcija likumdošanā tomēr nebija guvusi savu atspoguļojumu;

— nav izstrādāta jūrniecības sektora attīstības politika, kurā būtu noteiktas nozares turpmākās attīstības pamatnostādnes, t.sk. kuģošanas politika, tāpēc saglabājas nenoteiktība šīs nozares attīstībā.

2. Attiecībā uz kuģošanas politiku komisija ierosināja:

— pārskatīt jūrnieku sociālās apdrošināšanas principus, šajā sakarā sagatavojot grozījumus likumā "Par valsts pensijām" vai īpašu likumu;

— izstrādāt sociālos un ekonomiskos priekšnosacījumus, lai veicinātu kuģu labprātīgu reģistrāciju zem valsts karoga, kā arī kuģošanas kompāniju reģistrēšanu Latvijā.

3. Komisija uzskata, ka, lai nodrošinātu sekmīgu darbu kuģošanas politikas izstrādē, nepieciešams paaugstināt attiecīgo struktūrvienību administratīvo kapacitāti.

4. Komisija uzskatīja, ka bija svarīgi formulēt Latvijas intereses kuģošanas sektorā, gatavojoties sarunām par iestāšanos Eiropas Savienībā.

5. Attiecībā uz otro privatizācijas mēģinājumu (11.09.1999. privatizācijas noteikumi) komisija uzskatīja, ka Latvijas Privatizācijas aģentūras ģenerāldirektora Jāņa Nagļa paziņojums pēc PVAS "Latvijas kuģniecība" privatizācijas noteikumu apstiprināšanas 1999. gada 11. septembrī — par to, ka PVAS "Latvijas kuģniecība" akciju izsoles sākumcena noteikta par augstu un tā būs jāpazemina, atturēja potenciālos investorus no piedalīšanās privatizācijā.

6. Attiecībā uz trešo privatizācijas mēģinājumu (22.12.2000. privatizācijas noteikumi) komisija uzskatīja, ka izvērtējams ir jautājums, vai privatizācijas noteikumi izstrādāti atbilstoši Ministru kabineta noteiktajiem privatizācijas nosacījumiem. Komisija aicināja Ministru kabinetu:

1) pievērst īpašu uzmanību privatizācijas noteikumu 11.5.4. punktam (akciju paketes privatizācijas pretendentam izvirzītie kritēriji), kurš pēc komisijas domām ierobežo maksimāli iespējamo pretendentu loku, tiem piesakoties uz PVAS "Latvijas kuģniecība" privatizāciju. Komisija aicina Ministru kabinetu savā turpmākajā rīcībā veicināt maksimālu iespēju potenciālajiem pretendentiem īstenot savas pieteikšanās tiesības, iekļaujot sarakstā arī investīciju bankas kā stratēģisko investoru;

2) vienlaikus komisija ierosina izstrādāt detalizētu reglamentu privatizācijas noteikumu 11.6.5. punktā (sākotnējo piedāvājumu atvēršana) paredzētajai procedūrai, lai nodrošinātu maksimāli godīgu pretendentu atlasi.

Tāpat komisija izteica bažas par īso pretendentu pieteikšanās termiņu, kas neveicināja nopietnu kompāniju piesaisti.

7. Izanalizējot Augstākās tiesas Senāta 15.05.2002. spriedumu, kas pēc būtības ir atstājis spēkā Valsts kontroles padomes 17.12.2001 lēmumu revīzijas lietā "Par PVAS "Latvijas kuģniecība" tankkuģu iegādes darījuma likumību un lietderību", kurā izdarīti secinājumi: PVAS "Latvijas kuģniecība" amatpersonu darbības veiktas, neievērojot likuma "Par valsts un pašvaldību īpašuma objektu privatizāciju" 15. panta un citu normatīvo aktu prasības; VAS "Privatizācijas aģentūra" valde nav veikusi pastāvīgu pilnvarnieku darbības kontroli, noslēgtie kredītlīgumi satur nosacījumus, kas ierobežo PVAS "Latvijas kuģniecība" privatizāciju; tankkuģu flotes atjaunošana sakarā ar ieilgušo privatizāciju uzskatāma par lietderīgu, bet ekonomiski izdevīgāk būtu tankkuģus pasūtīt kuģu būvētavās, nevis pirkt par darījuma cenu;

komisija uzskata, ka Ministru kabinetam nekavējoties bija jāizvērtē Valsts kontroles atzinums "Par PVAS "Latvijas kuģniecība" tankkuģu iegādes darījuma likumību un lietderību" un nepieciešamības gadījumā jāsoda attiecīgās amatpersonas, kā arī jāierosina prasība par šo amatpersonu vainas dēļ nodarīto zaudējumu piedziņu.

8. Komisija savas darbības laikā vairākkārt saskārusies ar grūtībām saņemt informāciju no PVAS "Latvijas kuģniecība", tajā skaitā par kuģu iegādi un citiem būtiskiem lēmumiem sabiedrības darbībā.

Komisija konstatēja PVAS "Latvijas kuģniecība" vadības nespēju novērtēt riskus. To parādīja uzņēmuma menedžmenta nespēja aplēst uzņēmuma saistības, paredzot nepietiekamus uzkrājumus Gdaņskas kuģubūvētas prasījumam pret "Latvijas kuģniecību" tiesvedības negatīva iznākuma gadījumā. Tāpat uzņēmuma vadība prognozēja citu tiesvedības gaitu un termiņus lietā par Gdaņskas kuģubūvētavas pretenziju pret "Latreefers" Inc. un "Latvijas kuģniecību". Komisija uzskata, ka Lielbritānijas apelācijas tiesas pieņemtais "Latvijas kuģniecībai" nelabvēlīgais spriedums īsi pirms akciju izsoles varēja pazemināt iespējamo pretendentu interesi par piedalīšanos izsolē, kā arī pazemināt akciju cenu izsolē. Savlaicīga "Latvijas kuģniecības" vadības sniegtā informācija par iespējamo tiesas dienu un varbūtējo tās iznākumu (vai risku pakāpi) būtu pietiekams pamats tam, lai izvēlētos citu izsoles datumu, kas mazinātu iespējamo nelabvēlīgo ietekmi uz izsoles rezultātu.

9. Komisija secina, ka valsts uzņēmuma (uzņēmējsabiedrības) esošā pārvaldes daudzpakāpju struktūra apgrūtina uzņēmuma (uzņēmējsabiedrības) uzraudzību.

10. Savā līdzšinējā darbībā parlamentārās izmeklēšanas komisija nav ieguvusi informāciju par PVAS "Latvijas kuģniecība" privatizācijas procesā konstatētām nelikumībām.

II. Par v/u sanatorijas "Ķemeri" privatizāciju

1. Komisijas darbības rezultātā tika panākts, ka 14.09.2000. Ministru prezidents uzdeva vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministram nekavējoties iesniegt Ministru kabinetam priekšlikumus par veicamajiem pasākumiem, lai nodrošinātu kūrortu saimniecības attīstības plāna izstrādāšanu.

2. Komisija secināja, ka jāizdara labojumi Ķemeru nacionālā parka likumā, lai zeme, kas ir valsts īpašumā, tiktu ierakstīta zemesgrāmatā uz Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas vārda.

2001. gada 30. maijā Saeima pieņēma jaunu Ķemeru nacionālā parka likumu, kurā paredzēts, ka zeme, kura Ķemeru nacionālā parka teritorijā piekrīt valstij, nav atsavināma, privatizējama un ir reģistrējama zemesgrāmatā uz valsts vārda Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas personā.

3. Komisija uzskata, ka sakarā ar to, ka sanatorijas "Ķemeri" privatizācijas process risinās ilgi un ne bez problēmām, tas ir izraisījis politisku rezonansi. Sakarā ar privatizācijas noteikumu un pirkuma līguma izpildes novilcināšanu no privatizētāja puses komisijai pastāv pamatotas bažas par šā procesa turpmāko virzību. Komisija ir pieprasījusi Privatizācijas aģentūrai iesniegt tālākās darbības grafiku atbilstoši minētajam dokumentu kopumam, kontroles un uzraudzības mehānismu, kā arī nozīmēt atbildīgo personu Privatizācijas aģentūrā par šā objekta privatizāciju.

Kā arī komisija ir ierosinājusi ekonomikas ministram kā valsts pilnvarniekam Privatizācijas aģentūrā un vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministram pastiprināt uzraudzību pār v/u sanatorija "Ķemeri" privatizācijas noteikumu, pirkuma līguma un vienošanās par investīciju ieguldīšanas kārtību izpildi.

4. Sakarā ar to, ka komisijai radīja bažas investīciju ieguldīšana sanatorijā, komisija ierosināja Privatizācijas aģentūrai un Ministru kabinetam neveikt nekādas darbības, kas saistītas ar zemes, uz kuras atrodas v/u sanatorija "Ķemeri", privatizāciju.

5. Valsts ieņēmumu dienesta informācija par SIA "Ominasis Italia S.R.L."investīcijām v/u sanatorijā "Ķemeri" lika komisijai apšaubīt to pamatotību. Komisija konstatēja, ka līdzšinējā SIA "Ominasis Italia S.R.L." darbība nepasargā valsts kultūras pieminekli — sanatoriju "Ķemeri" — no bojāejas.

6. Jau 20.06.2000. komisija nosūtīja vēstuli Privatizācijas aģentūras ģenerāldirektoram J.Naglim, kurā ierosināja izvērtēt v/u sanatorijas "Ķemeri" privatizācijas noteikumu izpildi no SIA "Ominasis Latvia" puses. Privatizācijas noteikumu neizpildes gadījumā komisija ierosināja Privatizācijas aģentūrai uzsākt darbības nomaksas pirkuma līguma atcelšanai.

7. Komisija atzīst par nepamatotu Privatizācijas aģentūras valdes 2001.gada 11.decembra lēmumu Nr.292/3009, kas paredz izdarīt grozījumus v/u sanatorijas "Ķemeri" privatizācijas noteikumos, pagarinot investīciju ieguldīšanas termiņus. Neskatoties uz komisijas iepriekš izteiktajām bažām un brīdinājumiem, Privatizācijas aģentūra bija labprātīgi piekritusi kārtējo reizi pārcelt investīciju izpildes termiņu.

Sakarā ar to, ka investīcijas sanatorijā kārtējo reizi netika veiktas un būvdarbi bija apstājušies, 2002.gada 19.jūlijā Privatizācijas aģentūras padome uzdeva Privatizācijas aģentūras valdei uzsākt līguma laušanas procedūru.

8. Komisija konstatēja, ka objekta privatizācijas noteikumi izstrādāti nepilnīgi, tajā skaitā nepieprasot pietiekamas garantijas privatizācijas noteikumos paredzētajiem 10 milj. latu ieguldījumiem, uzreiz neizstrādājot investīciju ieguldīšanas grafiku pa gadiem, kā arī investīciju mērķizlietojumu, neatrunājot, no kura laika privatizētājam jāveic kūrorta ārstnieciski profilaktiskā darbība, rehabilitācijas, balneoloģiskie un citi medicīniskie pakalpojumi.

9. Komisija ierosināja Ministru kabinetam un ekonomikas ministram A.Kalvītim izvērtēt Privatizācijas aģentūras ģenerāldirektora A.Ozolnieka atbilstību ieņemamajam amatam, ievērojot, ka A.Ozolniekam 14.03.2002. beidzas pārbaudes laiks minētajā amatā.

10. Komisija atzina, ka Ekonomikas ministrijai jāpastiprina uzraudzība pār privatizācijas noteikumu izpildi, pirmām kārtām caur Privatizācijas aģentūru, kura kontrolē noslēgto līgumu izpildi, veic likumos un līgumos noteiktās darbības līguma izpildes nodrošināšanai un var lauzt līgumus, ja privatizācijas subjekts nepilda līguma noteikumus, otrkārt, Ministru kabinetam nodrošinot attiecīgo Privatizācijas aģentūras funkciju nodošanu un pārņemšanu, to likvidējot.

III. Par VAS "Dauteks" (a/s "Tolaram Fibers") privatizāciju

1. Komisija konstatēja, ka Privatizācijas aģentūra akciju pirkuma līgumā nav konkretizējusi un savlaicīgi kontrolējusi nosacījumus par plānoto VAS "Dauteks" (pašreiz — a/s "Tolaram Fibers") investīciju ieguldījumu.

2. Apkopojot problēmas, kas traucē uzņēmumu un uzņēmējsabiedrību maksātnespējas procesu, komisija secināja, ka ir lietderīgi izveidot speciālu institūciju maksātnespējas procesa uzraudzīšanai un ierosināja Ministru kabinetam līdz 2000.gada 1. jūlijam nodrošināt maksātnespējas procesa uzraudzības institūcijas izveidošanu.

3. Komisija uzskata, ka Privatizācijas aģentūrai jāpastiprina privatizācijas noteikumu (līguma) izpildes kontrole, t.sk., pirkuma līgumā paredzēto investīciju ieguldījuma kontrole.

4. Savā līdzšinējā darbībā parlamentārās izmeklēšanas komisija nav ieguvusi pierādījumus par VAS "Dauteks" (pašlaik — a/s "Tolaram Fibers") privatizācijas procesā konstatētiem spēkā esošo likumu pārkāpumiem.

IV. Par Bulduru dārzkopības vidusskolas privatizāciju

Komisija vērsās pie Ministru kabineta un ieteica atlikt rīkojuma pieņemšanu par BO VSIA "Bulduru dārzkopības vidusskola" nodošanu privatizācijai, līdz komisija būs iepazinusies ar situāciju.

Komisijas iniciatīvas rezultātā 11.07.2000. Ministru kabineta sēdē tika izdarīti grozījumi MK 1999. gada 21. decembra sēdes protokollēmumā Nr.71. un Bulduru dārzkopības vidusskola, kā arī Ērgļu arodvidusskola, Barkavas arodvidusskola, Rīgas pārtikas ražotāju vidusskola tika svītrotas no privatizējamo mācību iestāžu saraksta.

V. Par v/u "Kūrortoloģija" valdījumā esošo ārstniecisko minerālūdeņu akciju kontrolpaketes pārdošanas lietderīgumu

1. Komisija secināja, ka Privatizācijas aģentūra nav ņēmusi vērā speciālistu konceptuālos iebildumus par atsevišķu minerālūdens ieguves ietaišu (līdz ar to — minerālūdens atradņu) nenodošanu privatizācijai un saglabāšanu valsts īpašumā.

2. Komisija vērsās pie vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra V.Makarova ar ieteikumu izvērtēt pašreizējo situāciju ar īpašuma tiesībām uz zemes gabalu, kurā atrodas Slokas purva dziedniecības dūņu atradne, un pasteidzināt minētās zemes ierakstīšanu zemesgrāmatā uz valsts vārda saskaņā ar Ķemeru nacionālā parka likumu, tādējādi radot iespēju pārskatīt zemes dzīļu izmantošanas licences nosacījumus SIA "Eiropas minerāls" (izveidojies v/u "Kūrortoloģija" privatizācijas rezultātā).

3. Komisija konstatēja, ka likuma "Par zemes dzīlēm" nosacījumi neatbilst Ministru kabineta apstiprinātajai zemes dzīļu izmantošanas koncepcijai. Komisija uzskata, ka dziedniecisko dūņu atradnēm jābūt īpaši aizsargājamo dabas objektu vai valsts nozīmes derīgo izrakteņu atradņu sarakstos.

VI. Par privatizācijas procesā pensiju fondam nodoto kapitāla daļu pārvaldīšanu

1. Komisija secināja, ka līdzšinējā darbība, pārvaldot pensiju fondam nodotās kapitāla daļas, nav devusi gaidītos finanšu rezultātus, jo kapitāla daļu atdeve ir bijusi zema. Tā 2001. gadā tikai 22 no 161 statūtsabiedrības, kurās ir pensiju fondam nodotās kapitāla daļas, izmaksāja dividendes. No kapitāla daļām ar nominālvērtību Ls 8 471 003 ieņēmumi dividendēs bija Ls 93 953, kas nozīmē kapitāla daļu atdevi 1,1 procenta apmērā (tātad zem inflācijas līmeņa).

2. Komisija uzskata, ka vērtspapīru tirgus ir nepietiekami attīstīts, lai privatizācijas procesā pensiju fondam nodotās kapitāla daļas nestu gaidīto atdevi. Komisija uzskata, ka tā attīstīšanai nepieciešams pastiprināt mazākumakcionāru tiesību aizsardzību un uzraudzību pār grāmatvedības normatīvo aktu ievērošanu (peļņas uzrādīšana).

3. Komisija ierosina Ministru kabinetam izskatīt jautājumu, kā efektīvāk apsaimniekot privatizācijas procesā pensiju fondam nodotās kapitāla daļas ar mērķi paaugstināt ieņēmumus valsts sociālās apdrošināšanas budžetā, izvērtējot, vai nav nepieciešamas attiecīgas izmaiņas likumos.

VII. Par pirkuma — pārdevuma līgumu starp Privatizācijas aģentūru, PVAS "Latvijas gāze", *Gazprom*, *Ruhrgas Aktiengesellschaft* un *PreussenElectra Aktiengesellschaft* un par a/s "Latvijas gāze" valsts kapitāla daļu iespējamo privatizāciju

Izskatot jautājumu par 1997. gada 2. aprīlī starp Privatizācijas aģentūru, akciju sabiedrībām "Latvijas gāze", *Ruhrgas*, *PreussenElectra* un *Gazprom* noslēgtajiem līgumiem par akciju pārdošanu, īpaši par līguma ar *Gazprom* krievu valodas teksta 7.3. punktu un ar *Ruhrgas* noslēgtā līguma angļu un latviešu valodas tekstu 9.3. punktu, kā arī par iespējamām darbībām valsts kapitāla daļu "Latvijas gāzē" pārdošanā (uz to brīdi valsts īpašumā vēl bija 8% akciju), komisija secināja un informēja Ministru prezidentu, ka, pēc komisijas locekļu domām, abi šie jautājumi ir saistīti ar zināmiem politiskiem un saimnieciskiem riskiem (piem., valsts pārstāvniecības zaudēšana uzņēmuma padomē, paritātes izjaukšana starp uzņēmuma lielākajiem akcionāriem) un vērš valdības uzmanību uz nepieciešamību abus minētos jautājumus risināt politiski un saimnieciski atbildīgi.

VIII. Par speciālās institūcijas izveidošanu uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību) maksātnespējas procesa uzraudzīšanai

1. Komisija ierosināja valdībai:

— Izvērtēt valsts aģentūras "Maksātnespējas administrācija" izveidošanas nepieciešamību un apsvērt iespēju maksātnespējas procesa uzraudzības funkciju veikšanai izveidot uzņēmējsabiedrību. Šī uzņēmējsabiedrība nepieciešamības gadījumā varētu veikt maksātnespējīgā uzņēmuma sanāciju (piem., reorganizējot, norīkojot jaunu menedžmentu, piesaistot privātās uzņēmējsabiedrības), pēc tam sanēto uzņēmumu pārdodot. Minētā institucionālā forma atšķirībā no valsts aģentūras nodrošinātu arī koleģiālu lēmumu pieņemšanu.

— Izstrādāt priekšlikumus, lai likumā par uzņēmumu un uzņēmējsabiedrību maksātnespēju iestrādātu normas, kas veicinātu administratora interesi veikt uzņēmuma sanāciju (piem., stimulējot administratora atlīdzību gadījumos, kad uzņēmums tiek sanēts, attiecībā pret gadījumiem, kad tiek atgūtas summas).

— Tiesību aktu projektos par maksātnespējas administrāciju iestrādāt normas, kas pastiprinātu Maksātnespējas administrācijas ietekmes iespējas attiecībā pret administratoru (iecelšanu, atcelšanu);

— Izstrādāt priekšlikumus tiesību aktiem, kas ļautu reāli saukt pie atbildības par ļaunprātīgu bankrotu (piem., iestrādāt ļaunprātīga bankrota pazīmes).

2. Komisija ierosina Ministru kabinetam izstrādāt priekšlikumus izmaiņām likumos, kas veicinātu maksātnespējīgo uzņēmumu sanāciju un ļautu reāli saukt pie atbildības par ļaunprātīgu bankrotu (piem., iestrādāt ļaunprātīga bankrota pazīmes).

IX. Par maksāšanas līdzekļu maiņu privatizētajos (privatizējamos) uzņēmumos

1. Izanalizējot Valsts kontroles kolēģijas 05.09.2000. lēmumu revīzijas lietā "Par maksāšanas līdzekļu maiņas tiesisko pamatojumu valsts īpašuma objektos, kuri nodoti privatizācijai saskaņā ar 1992. gada 16. jūnija likumu "Par valsts un pašvaldību īpašuma objektu (uzņēmumu) privatizācijas kārtību"", komisija konstatēja, ka līdz 01.07.1997. Privatizācijas aģentūra bez tiesiska pamatojuma veikusi izmaiņas maksāšanas līdzekļu proporcijās 153 privatizējamos objektos (uzņēmumos), tā samazinot apstiprinātajos privatizācijas projektos noteikto latos maksājamo daļu par 11,7 milj. latu, palielinot sertifikātos maksājamo daļu.

2. Komisija konstatēja, ka Privatizācijas aģentūra, veicot maksāšanas līdzekļu maiņu, nav vadījusies pēc vienotiem kritērijiem.

X. Par Privatizācijas aģentūras ieņēmumiem

1. Komisija secināja, ka nepieciešams iespējami īsā laikā atrisināt jautājumu par Privatizācijas aģentūras visu līdzekļu glabāšanu un apriti caur Valsts kases kontiem. Ar šādu ierosinājumu komisija vērsās pie Ministru prezidenta 2000. gada maijā, kā arī ieteica atjaunot kārtību par privatizācijas ieņēmumu izmantošanu mazo un

vidējo uzņēmēju uzņēmējdarbības atbalstam, tautsaimniecības attīstības atbalstam vai arī īpaša stabilizācijas fonda radīšanai.

2. Komisija secina, ka ir nepieciešams veikt neatkarīgu auditu Privatizācijas aģentūrā un ierosina Ministru kabinetam norīkot neatkarīgu auditoru Privatizācijas aģentūras darbības audita veikšanai, lai būtu iespēja izvērtēt privatizācijas ieņēmumus un izdevumus laikā no aģentūras dibināšanas 1994. gadā līdz 2003. gada 1. janvārim.

XI. Par Privatizācijas aģentūras likvidāciju

1. Komisija uzskatīja, ka ir svarīgi izvērtēt alternatīvos Privatizācijas aģentūras likvidācijas modeļus un ir jāvērš uzmanība uz neskaidrībām, kas saistītas ar Privatizācijas aģentūras tiesību un saistību pārmantojamību.

2. Saeimai izskatot likumprojektu par grozījumiem privatizācijas likumā, komisija vērsās pie par likumprojekta sagatavošanu atbildīgās Tautsaimniecības komisijas ar ierosinājumu izvērtēt jautājumu par Privatizācijas aģentūras likvidāciju, izskatot iespēju to nelikvidēt, bet reorganizēt, sašaurinot tās funkcijas un samazinot štatus.

3. Komisija secina, ka, lai gan grozījumi likumā "Par valsts un pašvaldību īpašuma objektu privatizāciju", kas paredz Privatizācijas aģentūras funkciju nodošanu citām institūcijām, ir izdarīti 2002. gada 31. janvārī, līdz pat šodienai neviena Privatizācijas aģentūras funkcija vēl nav nodota.

4. Komisija uzskata, ka nepieciešams izvērtēt Privatizācijas aģentūras darbību un privatizācijas procesa ekonomisko efektu.

XII. Par SIA "Lattelekom" valsts kapitāla daļu iespējamo privatizāciju un par Ģenerālprokuratūras informāciju par lēmumu par atteikšanos ierosināt kriminālllietu, izvērtējot no Parlamentārās izmeklēšanas komisijas saņemtos materiālus par LR un "Tilts Communication" līguma izpildes un SIA "Lattelekom" tarifu politikas analīzi, kā arī prokuratūrā veiktās pārbaudes rezultātā

1. Komisija izstrādāja Saeimas lēmuma projektu un Saeima 2002. gada 13. jūnijā to pieņēma, uzdodot Ministru kabinetam:

1. Veikt nepieciešamos pasākumus, lai panāktu Latvijas valstij iespējami izdevīgākus nosacījumus tiesvedības procesā starp "Tilts Communications
A/S" un Latvijas valsti.

2. Līdz 2002. gada 17. jūnijam iesniegt Parlamentārās izmeklēšanas komisijai a/s "Latvijas kuģniecība" un citu stratēģiski svarīgu objektu privatizācijas jautājumā informāciju par Latvijas puses līdzšinējām izmaksām tiesvedības procesā, tajā iesaistītajām amatpersonām un speciālistiem.

3. Sagatavot un apstiprināt jaunu telekomunikāciju sektorpolitiku, ņemot vērā paredzamās izmaiņas Latvijas telekomunikāciju tirgū.

4. Informēt Eiropas Komisiju, ka kompāniju "Telia AB" un "Sonera Corporation" apvienošanās var radīt telekomunikāciju sakaru monopolu Eiropas Savienības kandidātvalstī Latvijā.

Saeima atzīst par nepieciešamu panākt valsts ietekmes nostiprināšanu SIA "Lattelekom", saglabājot 51% SIA "Lattelekom" kapitāla daļu valsts īpašumā, lai nodrošinātu valsts daļas vērtības pieaugumu un lai panāktu, ka SIA "Lattelekom" īstenotu Latvijas lauku rajonu sakaru modernizāciju.

2. Komisija ierosina Ministru kabinetam līdz 2003. gada 1. janvārim sagatavot un apstiprināt jaunu telekomunikāciju sektorpolitiku.

XIII. Par maksātnespējīgo uzņēmumu darbinieku prasījumu apmierināšanu

1. Izanalizējot Valsts kontroles slēdzienu revīzijas lietā "Par BO VAS "Privatizācijas aģentūra" saimnieciskās un finansiālās darbības likumību un lietderību" (kolēģijas lēmums 2001. gada 12. novembrī), komisija secināja, ka Privatizācijas aģentūra, pildot 1998. gada 27. janvāra Ministru kabineta noteikumus Nr.34 "Maksātnespējīgo valsts uzņēmumu un maksātnespējīgo valsts kontrolēto statūtsabiedrību darbinieku prasījumu apmierināšanas kārtība", veikusi maksājumus (neizmaksātās algas, par darbiniekiem nenomaksātie nodokļi) 6,1 milj. latu apmērā bez tiesību aktos apstiprināta pilnvarojuma.

2. Komisija uzskata, ka no privatizācijas iegūtie līdzekļi nebija izmantojami maksātnespējīgo privāto (ar privatizāciju nesaistīto) uzņēmumu darbinieku prasījumu apmierināšanā.

XIV. Par viesnīcas "Rīga" privatizāciju

Komisija uzskata, ka minētā jautājuma risināšanā pirms objekta nodošanas Privatizācijas aģentūras valdījumā bija iespējams atrast arī citus risinājuma variantus, piemēram, lietojot likumu "Par valsts un pašvaldību mantas atsavināšanas kārtību", kuru realizācijas gadījumā valsts gūtu lielākus ieņēmumus no sava īpašuma atsavināšanas.

XV. Par sabiedrisko izdevumu uzraudzības komisiju

1. Komisija secināja, ka nepieciešams Saeimā izveidot pastāvīgo komisiju, kas regulāri strādātu ar svarīgākajiem Valsts kontroles ziņojumiem un atzinumiem, tādējādi nodrošinot atgriezenisko saiti starp revīzijas un likumdošanas procesiem, t.i., lai revīziju gaitā atklātās problēmas, ja tas nepieciešams, tiktu risinātas likumu grozījumu veidā.

2. Komisija izstrādāja un 09.09.2002. iesniedza Saeimai likumprojektu "Grozījums Saeimas kārtības rullī", kas paredz izveidot Saeimā pastāvīgo komisiju – Sabiedrisko izdevumu uzraudzības komisiju.

Komisijas priekšsēdētājs *G.Krasts*

Komisijas priekšsēdētāja biedre *A.Seile*

Komisijas sekretārs *M.Lujāns*

Komisijas locekļi: *E.Baldzēns, A.Bartaševičs, I.Godmanis* (sk. atsevišķo viedokli pie p. 1-7),

A.Kalniņš (sk. atsevišķo viedokli pie p.1-7), *I.Stirāns,*

A.Tiesnesis, I.Ūdre (sk. atsevišķo viedokli pie p. 1-7), *M.Vītols*

A.Kalniņa atsevišķais viedoklis pie punkta 1-7:

PVAS "Latvijas kuģniecības" valde jau 1999. gadā mēģināja pasūtīt tankkuģus kuģu būvētavās, bet valsts pilnvarnieki un citas institūcijas to nobloķēja. *A.Kalniņš,* 28.10.2002.

Piekrītu A.Kalniņa viedoklim. *I.Ūdre,* 28.10.2002.

I.Godmaņa atsevišķais viedoklis pie punkta 1-7:

Uzskatu, ka atsevišķu PVAS "Latvijas kuģniecība" valsts pilnvarnieku, kā arī Privatizācijas aģentūras Padomes locekļu darbība ar mērķi nepieļaut PVAS "Latvijas kuģniecība" valdes lēmumu 1999. gadā par jaunu tankkuģu būvi izpildi ir radījuši "Latvijas kuģniecībai" zaudējumus, kas rezultātā būtiski samazināja tās pirkšanas cenu.

Šo amatpersonu rīcība līdzīgi kā citas p.1-7 minētās amatpersonu darbības bija jāskata, nosakot vainas pakāpi un atbildības mēru.

Tiesību aktu un oficiālo paziņojumu oficiālā publikācija pieejama laikraksta "Latvijas Vēstnesis" drukas versijā.